

คำถามทบทวนบทที่ 7

1. คำกล่าวที่ว่า “จิตวิทยาการเรียนรู้สมัยใหม่ช่วยให้เราแก้ความเข้าใจผิดเก่า ๆ ที่ยึดถือกันมานาน” จงอธิบายจิตวิทยาสมัยเก่า และจิตวิทยาสมัยใหม่ มีความเหมือนแตกต่างกันอย่างไร

ตอบ ความรู้ ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้สมัยใหม่ช่วยให้เราแก้ความเข้าใจผิดเก่า ๆ ที่ยึดถือกันมานาน เช่น ความรู้เรื่อง การคิดของมนุษย์ เดิมเราเชื่อว่ามนุษย์เกิดมาเพื่อคิด นี่คือ ความเข้าใจผิด ที่จริงมนุษย์เกิดมาพร้อมกับ กลไกประหยัลดการคิด คือถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ มนุษย์จะไม่คิด เพราะหากมัวคิดก่อนทําในหลายเรื่อง มนุษย์ ก็จะไม่สามารถดำรงเผ่าพันธุ์มาได้จนบัดนี้ คงจะสูญพันธุ์ไปตั้งแต่สมัย โบราณ เพราะหนีสัตว์ร้ายหรือศัตรู ไม่ทันเนื่องจากมัวคิดอยู่ ความจริงเกี่ยวกับการคิด ๓ ประการ ที่ตรงกันข้ามกับความเชื่อเดิมได้แก่

1. การคิดทำได้ช้า
2. การคิดนั้นยาก ต้องใช้ความพยายามมาก
3. ผลของการคิดนั้นไม่แน่ว่าจะถูกต้อง

แม้มนุษย์จะมีธรรมชาติชอบคิด หรือมีความซี้สงสัย (curiosity) แต่ก็ต้องมี ธรรมชาติประหยัลดการ คิดเป็นของคู่กันด้วย เมื่อไรที่การคิดนั้นเผชิญ ใจหายที่ยาก เกิน ความฉลาดจะทําให้มนุษย์หลีกเลี่ยงการคิด หรือรู้สึกไม่สนุกที่จะคิด

2. นักศึกษาจะใช้จิตวิทยาสมัยใหม่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย อย่างไร จงยกตัวอย่างพร้อมทั้งนำแนวคิดมาสนับสนุน

ตอบ เคล็ดลับสำหรับครูเพื่อศิษย์ สำหรับออกแบบการเรียนรู้ หรือตั้ง ใจหาย ให้ พอดีระหว่างความ ยากหรือทําทลายกับความง่ายพอสมควรที่นักเรียนจะทําได้ สำเร็จและเกิดปิติ เกิดความภูมิใจที่ทําได้สำเร็จ มนุษย์จะคิด หากใจหายนั้นง่ายพอ สมควรที่จะคิดได้สำเร็จ ความสำเร็จคือ รางวัลทางใจ เป็นแรงจูงใจที่จะ คิด ใจหายต่อไป ครูจะต้องใช้จิตวิทยาข้อนี้กับศิษย์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้ศิษย์เกิดความ สนุกในการเรียน ถ้าใจหายยากเกินไป ธรรมชาติของความเป็นมนุษย์จะกระตุ้นให้ เขาเลิกคิดหนีการคิด หลีกหนีการเรียน แต่ ถ้าใจหายง่ายเกินไป ก็ไม่ทําทลาย นำ เบื่อหรือไม่เกิดการเรียนรู้ความพอดีอยู่ที่ไหน นี่คือ ข้อเรียนรู้ที่ครูเพื่อ ศิษย์จะต้อง ฝึกฝนตนเอง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ “ความจำใช้งาน” (working memory) กับ “ความจำระยะ ยาว” (long-term memory) ในชีวิตประจำวันมนุษย์เราใช้ความจำมากกว่าใช้ การคิดนี่คือธรรมชาติของ มนุษย์ และที่สำคัญ ความจำ ๒ ชนิดนี้ช่วยให้การคิด ง่ายขึ้นคนเราใช้ความจำช่วยการคิด หรือบางครั้ง แทนการคิดด้วยซ้ำไปวิธีการ ฝึกคิดคือ การฝึกแก้ใจหาย ศิลปะของการเป็นครูเพื่อศิษย์คือการทำให้นักเรียน เรียนสนุก และมีใจหายที่น่าสนใจ สิ่งที่จะช่วยกระตุ้นความสนุกและน่าสนใจคือ ความ

สำเร็จหรือการที่สมอง ได้รับรางวัลจากความสำเร็จในการแก้โจทย์หรือตอบโจทย์ ดังนั้น โจทย์ต้องมีความยากง่ายพอดีกับความจำใช้งาน และความจำระยะยาว ของเด็กการฝึกคิดโดยการแก้โจทย์ ต้องมีโจทย์เป็นชุดจากง่ายไปยาก เพื่อ กระตุ้นให้นักเรียนคิด ได้ คำตอบที่ถูกต้อง ได้รับรางวัลคือ ปิติจากการตอบถูก หรือมีวิธีคิดที่ดี กระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปอีก นอกจากศิษย์จะได้“ความรู้” เก็บ ไว้ใน “ความจำระยะยาว” แล้ว ศิษย์จะได้ฝึกฝนการคิดและได้นิสัยการ เป็นนัก คิด ติดตัวไปกายหน้า ครูเพื่อศิษย์คือ “ครูนักให้รางวัล” โดยที่ศิษย์ไม่รู้ตัวว่าตน ได้รับรางวัล เพราะรางวัลนั้นคือ ความรู้สึกพอใจ มีความสุข ความภูมิใจที่เกิดขึ้น ในสมอง เพราะมีการหลั่งสารเคมีโดปามีน (dopamine) ออกมาจากสมอง กระตุ้นความรู้สึกพึงพอใจ หรือความสุนทราภรณ์จากสารโดปามีนจะหลั่งจากความ รู้สึกว่ามี ความสำเร็จแล้ว ยังหลั่งเมื่อได้รับคำชม ดังนั้น ครูเพื่อศิษย์ต้องเป็นนัก ให้คำชม หรือให้กำลังใจไม่ใช่ให้นักดำหนิตีเยนหรือดุด่าว่ากล่าว ซึ่งเป็นกระบวนการ สมองอารมณ์ รุนแรงของตนเอง ครูเพื่อศิษย์คือ นักออกแบบ โจทย์การเรียนรู้ ให้ศิษย์ฝึกคิดจากง่ายไปหายาก ให้ศิษย์ได้มีความสุข ความพึงพอใจ จากการทำ โจทย์สำเร็จจากง่ายไปหายาก ทำบ่อย ๆ จนเป็นนิสัยของการเป็นคนช่างคิด หรือ คิดเป็น คิดอย่างมีวิจารณญาณ แล้วค่อย ๆ พัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตใน ศตวรรษที่ ๒๑ (21st Century Skills) นี้คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ครูเพื่อศิษย์จะ ต้องเรียนรู้ไปตลอดชีวิตเรียนรู้โดยการรวมตัวกัน ในกลุ่มครูเพื่อศิษย์ใน โรงเรียน เดียวกัน ลปรร.(แลกเปลี่ยนเรียนรู้) วิธีการและประสบการณ์ และเรียนรู้ โดยการ ลปรร. กับเพื่อนครูที่อยู่ต่าง โรงเรียน และที่อยู่ห่างไกลกันคนละภาคผ่านบันทึกใน Gotoknow

3. ความสามารถ (ability) กับรูปแบบของการเรียนรู้ (learning style) แตกต่าง กันอย่างไร

ตอบ ความสามารถ (ability) กับรูปแบบของการเรียนรู้ (learning style) แตก ต่างกัน เขา ยกตัวอย่างนักกีฬาอเมริกันฟุตบอลในตำแหน่งป้องกันที่เล่นเก่งพอ ๆ กัน คือ ความสามารถเท่ากันแต่เล่น ด้วยรูปแบบที่ต่างกันสุดขั้วคือ คนหนึ่งเล่น เกมเสี่ยง อีกคนหนึ่งเล่นเกมรอบคอบ ผมเคยเห็นเพื่อนที่เรียน เก่งพอ ๆ กัน โดยที่ คนหนึ่งเน้นท่องจำรายละเอียดเป็นข้อ ๆ แต่อีกคนหนึ่งเน้นทำความเข้าใจสาระ หรือ หัวใจของเรื่อง

4. หากมีเด็กที่มีการเรียนช้า เรียนไม่ทันเพื่อน นักศึกษาจะมีวิธีการช่วยเหลือ อย่างไร

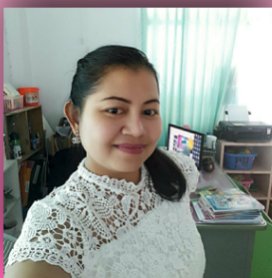
ตอบ เด็กเรียนรู้ช้าควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่วัยทารก ในบางกรณีที่ครูหรือผู้ ปกครองไม่แน่ใจว่าเด็กมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาหรือภาวะบกพร่องด้านอื่น หรือไม่นั้น ขอแนะนำให้ช่วยเหลือไว้ก่อน เพราะ การช่วยเหลือตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม

เช่น การกระตุ้นพัฒนาการนั้นมีแต่ประโยชน์ไม่ได้มีโทษสำหรับเด็กแต่อย่างใด ในกรณีที่พบภายหลังว่าเด็ก คนนั้นมีความบกพร่องในด้านใด การช่วยเหลือที่ได้ ก็ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นกว่าเดิม

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเรียนช้าควรพิจารณาจากความสามารถของเด็กเช่น เด็ก บางคนให้การช่วยเหลือเพียงการสอนเสริมก็เพียงพอแต่เด็กบางคนอาจจะ ต้องได้รับ การจัดการเรียนการสอน รายบุคคล (IEP) หรือ ต้องมีเทคนิคพิเศษ เพิ่มเติม แต่อย่างไรก็ตามเด็กเรียนรู้อาจช้าไม่ว่าระดับใดเด็ก จำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะ ทางวิชาการ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการใช้ชีวิต ในชุมชนและทักษะ อาชีพด้วยทุกคน แต่ระดับ และปริมาณของเนื้อหาควรเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน

5.. จากคำกล่าวที่ว่า “ครูที่ดี ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองยิ่งกว่าศิษย์” นักศึกษาจะมีวิธีการอย่างไรในการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตอบ ครูที่ดี ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองยิ่งกว่าศิษย์ จึงจะเป็นครูที่ดีได้ ต้อง ไม่ใช่แค่เอาใจใส่และ รักศิษย์ แต่ต้องศึกษาฝึกฝนหาวิธีการเป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวย” (facilitator) ของการเรียนรู้ของ ศิษย์ที่ดีหรือเหมาะสมยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยต้องตระหนักว่า ในโลกยุคใหม่ เด็กและสังคมเปลี่ยน ทฤษฎีการ เรียนรู้เก่า ๆ บางทฤษฎีล้าหลังหรือใช้ไม่ได้ผล ครูจึงต้องเรียนรู้ ทดลอง ใช้ทฤษฎีใหม่ ๆ ที่มีการวิจัย พัฒนาขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากความก้าวหน้าด้านประสาทวิทยา (neuroscience) และจิตวิทยาการ รับรู้ (cognitive psychology) นั่นคือครูต้องเป็น“นักเรียน” ยิ่งกว่าตัวนักเรียนที่ครูสอนเป้าหมายคือการเรียนรู้ อย่างลึกซึ้ง ของครูและนักเรียน ต้องไม่ใช่การเรียนรู้อย่างตื้น หรือผิวเผิน ซึ่งมอง ในมุมหนึ่งการสอนเด็กให้หยุดอยู่แค่ การเรียนรู้อย่างตื้น เท่ากับเป็นการทารุณ ศิษย์ เพราะเป็นการสร้างนิสัยให้เป็นคนผิวเผินไปตลอดชีวิตการ สอนหรือการทำ หน้าที่ครู เป็นกิจกรรมที่เรียกร้องพลังในส่วน“ความจำใช้งาน” (Working Memory) เป็น อย่างมาก นั่นคือ ในส่วนกล่อง สีเขียวของแผนผังที่เราคุ้นเคย



นางสาวสรินทร์ เอิบพรมราช 571031321058
วิชากระบวนการค้นคว้าใหม่ทางการศึกษาปฐมวัย
ภาคเรียนที่ 2/2560